

Briefadvies Planbureaus

Korte samenvatting

Het huidige COVID-19-maatregelenpakket stuurt voornamelijk op bestrijding van de acute crisis. De aanhoudende crisis laat steeds duidelijker zien dat er niet alleen gevolgen zijn voor de manier waarop we nu werken, zorgen, leren en contact met elkaar hebben, maar dat er ook potentieel grote consequenties zijn voor de toekomst. Een meervoudige crisis vereist een meervoudige aanpak, waarbij niet enkel op de korte termijn kan worden gekoerst.

Wij adviseren om bij het heropenen van sectoren en het afbouwen van maatregelen steeds alle aspecten van de crisis te benoemen en de korte- en langetermijneffecten ten opzichte van elkaar te wegen. Het is immers niet denkbeeldig dat de oproep tot heropening in het ene maatschappelijke domein nu of later negatieve consequenties in een ander domein heeft en daarmee de brede welvaart eerder hindert dan versnelt. Wanneer bijvoorbeeld bij het vormgeven van herstelmaatregelen onvoldoende rekening wordt gehouden met langetermijndoelen op het gebied van de leefomgeving, zal worden teruggevallen in oude routines wat tot belemmeringen leidt om te investeren in duurzaamheid. Beleidsvragen moeten in samenhang opgepakt worden en niet geïsoleerd per beleidsdepartement. De neiging voor de eigen sectorbelangen op te komen, is begrijpelijk. Toch zal een bredere weging en prioritering, rond werkwijzen en langetermijndoelen moeten plaatsvinden bij het heropenen van sectoren en instellingen.

De pandemie heeft een aantal van deze bestaande kwetsbaarheden blootgelegd, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt, in onze productiestructuur, in de zorg, in het onderwijs en in het gebruik van de openbare ruimte. Deze kwetsbaarheden hangen met elkaar samen, en bovendien is cumulatie van problemen bij kwetsbare groepen zichtbaar.

In deze brief pleiten wij voor een samenhangend herstelplan, dat de korte termijn – het heropenen van samenleving en economie en de aanpak van de door de coronacrisis aangerichte schade – verbindt met beleidsdoelstellingen op de langere termijn, vanuit het perspectief van brede welvaart. Vanuit de wetenschap (oa de planbureaus en RIVM) kan hier input voor worden geleverd, maar politiek moet een weging maken tussen epidemiologische, maatschappelijke en economische belangen en effecten.

Advies

De planbureaus adviseren op korte termijn een breed herstelplan op te tuigen. Het gaat daar om een plan dat met de afbouw van de huidige lockdown ook al nadenkt over de langetermijn effecten en waarbij nog een betere afweging komt tussen gezondheid-economie en maatschappij. Ik denk dat we met LT1 en L2 hier mee begonnen zijn. Vanuit LT 3 willen we een verkenning opstarten naar de adaptatie kant. Ons DG werkt op dit moment vooral aan de bestrijding van het pandemie. De vraag is of wij ook de opgave hebben een breed herstelplan te coördineren. Ik zou zelf adviseren om dit meer naar ons toe te trekken, door dit in ieder geval te agenderen en uit te dragen en tot na een kabinetsformatie hier een goede start mee maken.

M.b.t. **Agendapunt 4** "Nederland na de crisis" enkele opmerkingen van **5.1.2e** en **5.1.2e**

De brief van het VB heeft grotendeels betrekking op de routekaart en het versoepelen van maatregelen. Deze aspecten horen thuis bij de acute fase van de NCTV.

Wat betreft het deel over jongeren, andere thema's in de brief zijn bv. de routekaart, evenementen, het volgende:

- Het beeld van het VB dat het uithoudingsvermogen en de veerkracht van jongeren de afgelopen periode in het bijzonder beproefd is, wordt gedeeld.
- Recente ontwikkelingen als het steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl en het Nationaal Programma Onderwijs zijn bedoeld om het sociaal en mentaal welzijn voor de jeugd te versterken.
- De plannen voor sociaal en mentaal welzijn voor de jeugd worden de komende tijd met jongeren, gemeenten en experts verder vorm gegeven, daarbij wordt in elk geval ingezet op verschillende acties ter bevordering van de mentale gezondheid als:
 - o Activiteiten gericht op ondersteuning voor sociaal en mentaal welzijn inclusief gebruik ruimtes
 - o Inzet op meer jongerenwerk
 - o Luisterlijnen en chats
- De door het kabinet aangekondigde versoepeling, waardoor jongeren tot en met 26 jaar weer samen buiten mogen sporten (met het eigen team en binnen de eigen club), draagt in positieve zin bij aan het welbevinden van jongeren (zeker nu de dagen weer langer worden).

